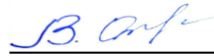

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та філософії

_____

Ольга ВІННІЧУК

підпис

26 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

підготовки фахівців вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Тренер з видів спорту

спеціальності 017 Фізична культура і спорт

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання українська

2024-2025 навчальний рік

Розробники програми: Антон НАЙЧУК, кандидат філософських наук,
доцент кафедри політології та філософії, доцент

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № від 26 серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Микола ПРОЗАР

підпис

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення освітнього компоненту професійної підготовки.

Метою дисципліни є формування знань студентів про повне і цілісне розуміння ролі фізичної культури і спорту в житті суспільства і людини.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	3-й рік	3-й рік
Семестр вивчення	V семестр	V семестри
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити	4 кредити
Загальний обсяг годин	120 годин	120 годин
Кількість годин навчальних занять	48 годин	14 годин
Лекційні заняття	24 годин	6 годин
Практичні заняття	-	-
Семінарські заняття	24 годин	8 години
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	72 годин	106 години
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни: освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумовами для вивчення освітнього компоненту: дисципліни-пререквізити: «Соціально-правові студії», «Історія та культура України», «Історія фізичної культури».

5. Програмні компетентності навчання.

За результатами вивчення нормативної обов'язкового компоненту дисциплін професійної підготовки «Соціологія фізичної культури і спорту» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися інтегральна та загальні компетентності.

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК 02 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- ЗК 03 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

- ЗК 10 Здатність бути критичним і самокритичним.

- ЗК 11 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 06 Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.

СК 10 Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

За результатами вивчення освітній компоненту професійної підготовки

«Соціологія фізичної культури і спорту» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися такі програмні результати навчання:

- ПРН 01 Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем;

- ПРН 02 Спілкуватися українською та іноземними мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

- ПРН 04 Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

- ПРН 12 Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

- ПРН 19 Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

- ПРН 20 використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

Здобувачі вищої освіти після закінчення курсу мають **знати:**

- об'єкт, предмет, методи курсу;

- понятійно-категоріальний апарат курсу;

- сутність соціальних інститутів: сім'ї, освіти, фізичної культури і спорту;

- поняття та структуру громадянського суспільства;

- соціальні та специфічні функції фізичної культури і спорту;

- роль фізичної культури і спорту в житті людини і суспільства;

- ціннісний потенціал фізичної культури і спорту.

вміти:

- оперувати основними поняттями і категоріями;
- пояснювати суть основних функцій «Соціології фізичної культури і спорту» та їх взаємодію;
- охарактеризувати зв'язки «Соціології фізичної культури і спорту» з іншими науками;
- аналізувати соціальні протиріччя, обумовлені дослідженням соціологічних проблем фізичної культури і спорту;
- висвітлювати проблеми співвідношення соціального і біологічного у фізичній культурі та спорті;
- визначати особливості етапів становлення та розвитку спортивної кар'єри;
- проводити КСД (конкретно-соціологічне дослідження).

7. Методи навчання:

Лекційні виступи, дискусії, обговорення проблемних питань, завдання для самостійної роботи, усне опитування, тести, виступи на практичному, практичні завдання з елементами програмування соціологічних досліджень у сфері спорту, робота в групах, групові проекти, методи дистанційного навчання, презентація результатів індивідуального завдання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: усні доповіді за темами семінарських занять, представлення виконаної самостійної роботи, тестування, модульна контрольна робота.

9. Програма навчальної дисципліни.

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
ЗМ 1. Теоретико-методологічні та праксеологічні засади курсу «Соціології фізичної культури і спорту»							
Тема1. Основні поняття і категорії соціології.	24	8	-	4	-	12	-

Суспільство як специфічний об'єкт пізнання.							
Тема 2. Соціологія фізичної культури і спорту як наука, її місце в системі наук.	20	4	-	4	-	12	-
Тема 3. Соціологічна концепція фізичної культури і спорту.	24	4	-	8	-	12	-
Тема 4. Соціологічні проблеми фізичної культури.	14	2	-	-	-	12	-
Тема 5. Соціологічні проблеми спортивної діяльності.	18	2	-	4	-	12	-
Тема 6. Методологія і організація КСД у сфері фізичної культури.	20	4	-	4	-	12	-
Разом	120	24	-	24	-	72	-

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
ЗМ 1. Теоретико-методологічні та праксеологічні засади курсу «Соціології фізичної культури і спорту»							
Тема 1. Основні поняття і категорії соціології. Суспільство як специфічний об'єкт пізнання.	19	2	-	-	-	17	-
Тема 2. Соціологія фізичної культури і спорту як наука, її місце в системі наук.	20		-	2	-	18	-
Тема 3. Соціологічна концепція фізичної культури і спорту.	20	-	-	2	-	18	-
Тема 4. Соціологічні проблеми фізичної культури.	20	2	-	-	-	18	-
Тема 5. Соціологічні проблеми спортивної діяльності.	20		-	2	-	18	-
Тема 6. Методологія і організація КСД у сфері фізичної культури.	21	2	-	2	-	17	-
Разом	120	6	-	8	-	106	-

10. Форми та методи поточного семестрового та підсумкового контролю.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Поточне та контрольне оцінювання здобувачів вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт СВО «бакалавр» здійснюється із використанням таких форм та методів: усне опитування, взаємоопитування, перевірка

виконаних письмових завдань, написання есе, рефератів, підготовка презентацій, тестування, модульна контрольна робота, залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та модульного контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час поточного контролю та написання модульної контрольної роботи.

Оцінювання навчальної роботи студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Модуль 1 (поточний контроль 30 балів)	Модуль 2 (ІНДЗ)	Модуль 3 (самостійна робота)	Модульний контроль	Сума
30	10	10	50	100

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання теоретичної підготовки	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Диференційований залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацює необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження своїх думок		
67-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-66	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	задовільно, з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно

1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		
------	---	--	---	--	--

Рейтингова система оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти під час навчальних занять

З урахуванням того, що навчальні досягнення учнів закладів загальної середньої освіти оцінюються за 12-бальною шкалою та з метою полегшення процесу адаптації випускників цих закладів до умов навчання у закладі вищої освіти, максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях дорівнює 12-ти балам (<http://surl.li/hwbc>).

Примітка: здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до практичних, семінарських, лабораторних занять, в журналі академічної групи ставиться 0 балів.

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти на навчальних заняттях зі змістового модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них за такою формулою:

$$R = ((0,05 \times CO) + 0,4) \times ВБ$$

де R – рейтингова оцінка у балах за змістовий модуль;

CO – середнє арифметичне усіх отриманих оцінок за результатами поточного контролю;

ВБ – ваговий бал, максимально можливий бал оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Наприклад:

Відповідно до робочої програми освітнього компоненту «Соціологія фізичної культури і спорту» здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю зі Змістового модуля 1 отримав 12 оцінок, а саме: 5, 6, 8, 12, 10, 11, 9, 9, 10, 11, 12, 8. Ваговий бал ЗМ 1 складає 30 балів.

Дії НПП, або здобувача:

- визначити середнє арифметичне отриманих оцінок, яке відповідно складе – 9 балів;

- отримані значення підставити у формулу:

$$R = ((0,05 \times 9) + 0,4) \times 30 = 26$$

Отже, за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти за змістовий модуль 1 ОК «Соціально-правові студії» отримав – 26 балів.

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

Об'єм пройденого матеріалу	Бали що нарах. за 12-бальною системою оцінювання
1. Конспект в робочому зошиті лекційного курсу (самостійна робота).	4-12
2. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 1 «Теоретико-методологічні засади «Соціально-правових студій»».	4-12
3. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 2, 3 «Соціальна структура та її сутність».	4-12
4. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 4 «Соціальна регуляції поведінки особистості».	4-12
5. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 5 «Поняття і ознаки держави».	4-12
6. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 6 «Основні поняття теорії права».	4-12
7. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: у модульному об'єктно-орієнтованому динамічному середовищі MOODLE – лекційне заняття № 7 «Правовідносини: поняття, основні ознаки і види».	4-12
8. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 8 «Поняття, ознаки і види правопорушень».	4-12
9. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, усне опитування, виконання індивідуальних завдань під час семінарських занять: № 1 «Теоретико-методологічні засади «Соціально-правових студій»», № 2 «Соціальна структура та її сутність», № 3 «Соціальна регуляції поведінки особистості».	4-12
10. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, усне опитування, виконання індивідуальних завдань під час семінарських занять: № 4 «Основи Конституційного законодавства», № 5 «Основи Цивільного законодавства», № 6 «Основи Сімейного законодавства».	4-12
11. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, усне опитування, виконання індивідуальних завдань під час семінарських занять: № 7 «Основи Трудового законодавства».	4-12

Критерії оцінювання самостійної роботи, ІНДЗ.

Робота оцінюється в 10-9 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням фахових термінів, що мають відношення до завдання; надана аргументація власної думки з опорою на соціально-політичний аспект в контексті проблематики; робота розгорнуто розкриває заявлену тему.

Робота оцінюється в 7-8 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми; тема розкрита з конкретним використанням спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики; заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету аналізу.

Робота оцінюється в 4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні фахових термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку соціально-політичних уявлень з проблематики без теоретичного обґрунтування; заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 2-4 бали, якщо: представлена власна точка зору(позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному(а не теоретичному) рівні; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Робота оцінюється в 0 балів, якщо: робота є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Модульна контрольна робота (50 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання модульної контрольної роботи: При оцінюванні контрольної роботи враховується:

- науковість аналізу явищ і процесів;
- рівень опанування студентом навчального матеріалу;

- логічність, конкретність й послідовність викладу матеріалу;
- вміння робити висновки і рекомендації;
- грамотне написання тексту.

1 питання	10 балів
2 питання	20 балів
3 питання	20 балів
	Всього: 50 балів

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно з Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція) (<http://surl.li/idvnd>) зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю):

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	10	відмінно	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	25	добре	
75-81	C (добре)/Good	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	25		
60-66	E (достатньо)/Enough	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail		незадовільно	не зараховано /Fail
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail			

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Соціологія фізичної культури і спорту»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік/диференційованих залік, отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та рейтингових оцінок контрольних заходів поточного контролю з цього освітнього компоненту;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами поточного контролю з освітнього компоненту, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік/диференційований залік отримує оцінку F за шкалою ЄКТС та «не зараховано»/«незадовільно» за національною шкалою;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю з освітнього компоненту у формі заліку/диференційованого заліку зобов'язаний ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних та семінарських занять використовуються мультимедійна лекційна аудиторія (105), мультимедійний проєктор VIEWSONIC PJD5253 DLP (2017 р.), екран для проєктора; ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване

динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet, дидактичні матеріали.

14. Рекомендована література.

Основна:

1. Валецька Р. О. Основи валеології. Підручник. – Луцьк: Волинська книга, 2007.
2. Волович В. І. Соціологія. – К.: Центр учбової літератури, 2009.
3. Найчук А.В. Соціологія фізичної культури і спорту. Навчальний посібник.- Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2021.
4. Свириденко О. О. Засоби ведення здорового способу життя : навч.-метод. посіб. – Полтава : Вид-во Техсервіс, 2008.
5. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій / Видання четверте, перероблене і доповнене. – Львів, Кальварія, 2004.

Додаткова:

6. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання : колект. моногр. / ред. кол. : Вацеба О. М., Петришин Ю. В., Приступа Є. Н., Боднар І. Р. – Л. : [Укр. технології], 2005.
7. Балл Г. О. Діалогічні універсалії сучасного гуманізму // Гуманітарні науки. – 2001. – № 1.
8. Бріскін Ю. Спорт інвалідів : [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / Юрій Бріскін. – Київ : Олімпійська література, 2006.
9. Войнар Ю. Розвиток та сучасні тенденції системи підготовки фахівців з фізичної культури в умовах Євроінтеграції : монографія. Черкаси : Відлуння-Плюс, 2005.
10. Ізмайлова О.В., Щербак Ю.Є. Допінг і боротьба з ним: Методичний посібник. – Полтава, 2005.
11. Когут І. О. Соціально-гуманістичні засади розвитку адаптивної фізичної культури в Україні [Текст] : монографія / І. О. Когут. – Львів : СПОЛОМ, 2015.
12. Криштанович С. В. Формування професійної компетентності майбутніх спортивних менеджерів: наукові підходи. Науковий вісник інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. 2017. Вип. 14.
13. Линець М.М. Професійний спорт як соціальне явище // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. – 1998. – N 2.
14. Линець М.М. Професійний спорт і міжнародний спортивний рух // 36. наук. праць „Актуальні проблеми організації 18 фіз. виховання студентської та учнівської молоді Львівщини”. – Львів: ЛДФЕІ, 2003.
15. Лукашук В.І. Особливості підприємницької діяльності у сфері спорту. Український соціум. 2012. № 3(42)
16. Міцкевич, Н. І. Психолого-педагогічні, соціологічні та філософські аспекти фізичної культури та спорту / Н. І. Міцкевич // Сучасний рух науки: тези доп. міжнародної науково-практичної інтернет конференції 6-7 червня 2019р. - Дніпро,2019.
17. Мічуда Ю. П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: Закономірності функціонування та розвитку. – К.: Олімпійська література, 2007.
18. Паніна Н. Вимірювання в соціології та принципи застосування тестів у масових опитуваннях // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – № 1-2.
19. Платонов В. М. Професіоналізація олімпійського спорту // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 1.
20. Поліщук Р.М. Сакральні мотиви спорту: на прикладі теорії Е. Дюркгейма. Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса, 2021. - Вип. 32.
21. Реут Є. О., Крючков С. І., Яворська Н. П., Мартинюк О. В. Фізична культура як

соціокультурний феномен і чинник розвитку особистості: ціннісний аспект. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 88. 2022.

22. Фізичне виховання: проблеми та перспективи: монографія за загальною редакцією проф. Г. П. Грибана. Житомир: Рута, 2020.

23. Шепеленко Т.В., Лучко О.Р. Сприяння спорту у формуванні креативних (творчих) здібностей людини / Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях: Материалы Международной научной конференции. – Харьков – Белгород – Красноярск, 2010.

24. Шкретій Ю. М. Напрями реформування системи фізичної культури і спорту в Україні / Ю. М. Шкретій // Актуальні проблем фізичної культури і спорту. – 2004. – № 4.